

MOSTOVI

Glasilo Društva znanstvenih in tehničnih prevajalcev Slovenije

Izhaja po potrebi
s sofinanciranjem Kulturne skupnosti Slovenije

April 1981

št. 14

Predgovor uredništva:

V zadnji številki Mostov, ki smo jo poslali prav za 20. obletnico našega društva, je nastalo nekaj neljubih napak in še zamešani sta bili strani 5-6, to zaradi izredno kratkega časa, ki smo ga imeli po sprejemu vseh obširnih materialov. Zanje se Vam opravičujemo. Mislimo pa, da je celotni vtis bil vendar dober in članki dovolj tehtni.

Ker sem napovedal naslednjo številko - pričujočo 15. - že za spomlad in pred majskim kongresom FIT v Varšavi, imate pred seboj to novo številko. Za to številko je spet največ pri-speval zanimivosti dr. J. Golias, ki neumorno razvija teorijo prevajanja in se ubada s prakso, ki ni vedno takšna, kot bi jo radi imeli in se društvo bori, da bi bila. Tudi v tej številki smo žigosali to in ono, kar nas je zbodlo. O tem in onem boste tudi brali v novi številki Informatorja, ki bo izšel približno istočasno kot Mostovi, še pred drugo polovico maja, ko bomo spet imeli letni občni zbor.

V to številko pa spet nismo mogli vključiti članka s finančno terminologijo, ki jo predlaga tov. Knez. Pri strokovni analizi članka je namreč bilo ugotovljeno, da bi terminologija, ki jo avtor predlaga, vnašala toliko zmede, da bi tekstov s tērmini iz prejšnjih časov naš poslovni svet ne razumel več pravilno in jih zavračal. Nekateri izrazi bi bil kljub temu rad pred-stavil ločeno v tej številki, pa mi tega avtor ni dovolil. To Vam vsem v vednost: zakaj tako!

V naslednjo številko, ki jo bomo pripravili za drugo polovico leta, pa apeliram na vse, ki bi imeli zanimive prispevke, da se povežejo z menoj ali jih pošljejo društvu na Resljevo 16. Naše glasilo bo živo in aktualno le, če se bomo vsi za to po-trudili - saj nas je v Sloveniji že lepo število - preko 200 prevajalcev znanstvenih in tehničnih smeri.

Odgovorni urednik:
Viktor Jesenik

899601488

Dr. Janko Golias

DRUŽBENA SLOVENŠČINA
IN ZNANSTVENI PREVAJALCI
/21.V.79 in 24.IV.80/

Že od prvih let Nove Slovenije traja tarnanje zaradi slabe slovenščine v javni rabi. Premnogi so se na to slovenščino že navadili kot na kronično bolezen - eni s Kasandrinimi klici, drugi v evforičnem "'ma že nared'l". Lahko pa rečemo, da nam je bila materinščina do druge vojne ogrožena kvantitetno, zdaj pa je ogrožena kvaliteto.

Kaj je vendar narobe z našo govorico? V jeseni 1980 je Jugoslovanski novinarski zavod priredil široko anketo o stanju tekoče obveščenosti množic o sklepih Zveznega parlamenta. Pokazalo se je, da količinski uspeh tega informiranja še ni zadovoljiv; mnogo huje pa je, da je na vprašanje, ali so ta obvestila razumeli, le 40 % anketirancev odgovorilo pritrdilno! Vzroke te povojne "nerazumljivosti" narodnih jezikov razlagajo na zelo razne načine. Vsi pa se strinjajo v tem, da to stanje že "moti" našo notranjo "narodno istost", ter nas postopoma drugega drugemu odtujaše.

Znanstveni in tehnični prevajalci Slovenije smo že od prvega leta obstoja našega društva (1961) razpravljali na javnih prireditvah in v publikacijah o teh tegobah v materinščini. - Leta 1965. je SZDL naslovila na našo javnost "Odprto pismo" o skrbi za materinščino. Odziv je bil obilen v leporečju, ubog v dejanjih.

Prijemi slavistov in prijemi znanstvenih pravajalcev se med seboj razlikujejo; v "Mostovih" št. 13, str. 14-21, smo skušali te razlike malce osvetliti. Fakultetna filologija je usmerjena v raziskave in pouk jezikovnih pravil v stavku, besedi in splošnem slovarju: deskriptivno, historično in komparativno, v zadnjem času tudi kontrastivno; znanstveni in tehnični prevajalci pa delajo predvsem kontrastivno. Fakultetna filologija raziskuje in poučuje, poleg lingvistike, še vedo o leposlovju.

Človeška govorica, plod in znamenje že doseženega in orodje bodočega kulturnega osveščanja, temelji na treh prvinah, ki so: pomen (miselni substrat kot možganska funkcija "notranjega jezika"); informacija (premaganje daljave); dokumentacija (premaganje časa). Jezik registrirajo in včasih tudi regulirajo: pomenoslovje in besednjak; slovnica; pravorečje in pravopisje.

Fakultetni filologi raziskujejo in poučujejo govorico, prevajalci pa jo raziskujejo in uporabljajo, in sicer dvostransko, se pravi materinščino in drugi jezik skupaj, v obeh smereh, namreč ali v funkciji prevodnega ali izvirnega jezika. Eden od glavnih deležev znanstvenega in tehničnega prevajanja

v delu za moč in lepoto družbene slovenščine je sposobnost teh prevajalcev, da ocenijo slovenske tekste kot izviri in kot prevode.

Po osvoboditvi je slovensko pomenoslovje doživelo nov zamah v obliki obsežnih terminoloških priprav in nekaterih publikacij na osnovi zbranega gradiva. Kasneje je ta vzpon popustil.

Prevajalec, zlasti znanstveni in tehnični, soodnosne tekste in besede v dveh jezikih presoja in vrednoti po kontrastu, se pravi v smislu razmika in oddaljenosti med tema jezikoma; prevajalčeva bistvena dvojezičnost predpostavlja zelo dobro poznavanje ne le slovenščino, temveč vsaj enega neslovenskega jezika, in vsaj ene znanstvene stroke. To terja široko in hkrati temeljito kvalifikacijo, širšo od zgolj filološke, predvsem v terminologiji. Vsak tîrmin je od samega nastanka mednarodna poliglota zadeva, rojena iz nenehnih komparativnih in kontrastivnih stikov s tujimi jeziki in aloglotnimi območji. Znanstveni tîrmini se odlikujejo pred obćimi izrazi po tem, da že so, ali pa naj bi bili, mednarodni izrazi; in to v slovenščini; izrazi neslovenskega porekla, sprejeti (pod doloćenimi pogoji) v slovenščino kot tujke ali kot izposojenke; in v tujih jezikih: izrazi za specifićno slovenske pojme, po posebnih pravilih prevedeni in s tem internacionalizirani.

Zato je v vsaki akciji za moč in preciznost slovenščine sodelovanje znanstvenih in tehnićnih prevajalcev vseskozi potrebno.

"Notranji jezik" (gl. "Mostovi" št. 13, str. 16 SHEMA AVDIO-VIZUALNEGA OBĆEVANJA) kot moćganska funkcija in miselna osnova govorce, kot izhodišće pri oddajanju sporoćila in hkrati kot ućinek sprejemanja, še ni v vseh podrobnostih raziskan; od nevrologov in psihologov prićakujemo še marsikatero pojasnilo o natanćnem poteku tega dogajanja, ko se govorćeva misel v govornem centru njegovih moćgan presnovi v motoricne živćne draćljaje mišć govorćevih govoril ter se tako, s pomoćjo slušnih nihajev, po zraćni poti prenese do poslušalćevih ušes; tam ti nihaji draćijo senzorićne živćce ter se, po nasprotni poti, v govornem centru poslušalćevih moćgan presnove v nov miselni proces.

"Notranji jezik" je lahko "koncept" za artikulirani govor, predstopnja obveščanja; lahko pa samo interna artikulacija miselnih procesov, nem samogovor, izvir razglabljanja, raziskave in odkrivanja, sklepanja in odloćanja. Zato npr. revija "OBveščanje-ODloćanje" posrećeno oriše sožitje dveh temeljnih zvrsti govorce v posamezniku in v skupnosti. Govorno središće v moćganih je skrivnostno torišće nazorov in tvorišće sklepov. Medtem ko se v komunikacijski funkciji vse dogajanje "notranjega jezika" naravnava bolj in bolj na vršino sobesednika ali sobesednikov, se v miselnem procesu bolj sprošća.

Kakovost notranjega jezika lahko upada bodisi zavoljo govorćeva slabenja (v bolezni, starosti itn.), bodisi zaradi dolgotrajnih nadmoćnih vplivov jezikovno manjvrednih partnerjev. Slehera inferiorna govorica pa kvari ne le sobesednika, ampak še bolj samega govorca, ker mu otopi okus v materinščini; sćasoma se mu celó duševna identiteta zmede, in njegova osebnost pretrpi resne okvare. —

Pojem "slabe slovenščine" je dokaj kompliciran. Tu je poskus inventarja skupin teh šibkosti, s po enim primerom:

I. ANTIBESEDNJAK: (a) nevarne tujke: "reprodukcija" v jugoslovanskem pomenu = pravočasno nadomeščanje izrabljenega delovnega sredstva, (b) zbegani pomeni: "oziroma" za navadni "ali", (c) gostobesednost: "Celovita opredelitev sistema solidarnosti" = ves sistem solidarnosti, (č) srbizmi, nemčizmi ipd.: "v koliko" v pomenu "ako", (d) neokusni modni izrazi: "posredovati" vselej namesto "dati, poslati" ipd.

II. ANTISINTAKSA: "med Francijo in med Anglijo"

III. NEPRAVOREČJE: "gabardén" namesto "gabardina"

IV. NEPRAVOPISJE: majhne začetnice lastnih imen po šegi nakaterih oblikovalcev, npr. "maribor".

Razen tega so tu še "realne napake" (iz nevednosti, ali namerne), in estetski grehi, npr. "straniščni jezik".

Zelo škodljivo je nihanje naših slovarjev SP in SSKJ med regulativno in registrativno metodo, torej diametralno različnima odnosoma do materinščine, ki je vendar hkrati rodnica in hčer slovenske duševnosti.

V zadnjem desetletju se je t.i. INDOK-dejavnost (informacija in dokumentacija) močno uveljavila v mednarodnem prometu sporočil. Dne 31. marca 1977 je sklicala SZDLS prvi sestanek terminologov v okviru akcije za slovenščino v javni rabi. Od povabljenih 33 oseb jih je prišlo le 21; organizacija sestanka je bila slaba, brez vodstva in sporeda, in pogovor med prisotnimi se je omejil na tiho zdihovanje v žanru melanholičnih pomenkov v čakalnici zdravstvene službe. Ni bilo niti programa niti sklepov. Naslednji sestanek je bil 16. maja 1977 (prisotnih: 17 ...), in ena od tajnic mi je zaupala, da "bomo tokrat pač morali nekaj skleniti, sicer bo prihodnjič nemara samo 7 ali 8 udeležencev ...". Zglasil se je, v imenu Terminološke komisije Društva znanstvenih in tehničnih prevajalcev Slovenije, eden izmed treh prisotnih članov tega društva in izročil pismen osnutek pravil za režim slovenskih terminov, ki naj bi bili: pomensko, pravorečno in pravopisno neoporečni, in načeloma slovenski, lahko tudi iz starejšega jezika, tujke pa le, če so res zelo težko nadomestljive in če ustrezajo navedenim trem pogojem neoporečnosti, vselej pa naj bi bile vez z drugojezičnimi kulturami.

Po tem osnutku bi bilo termine vseh strok zaščititi s posebnim statusom različnim od statusa obče govorice. V terminologiji so sinonimi in homonimi nezaželeni, in metafore je v slovarjih grafično označiti. Slovenski termini naj bodo: precizni, kleni, enopomenski, po možnosti kratki in brez fonetske odurnosti. Registriranje novih terminov je pospešiti v skladu z vse hitrejšim dotokom novih pojmov in besed iz znanosti in tehnike. Za vsak nov termin, ne samo tujke, je izdelati definicijo in izgovorjavo v slovenščini. (Priporočali smo ob isti priložnosti tudi ustanovitev stalnega strokovnega telesa, ki naj bi spremljalo vsak nastop novega termina ter podajalo prvo mnenje o pogojih za sprejem ali pa predlagalo odsvetovanje sprejema, z obrazložitvijo.) - Skrbeti je tudi za

prevajanje terminov specifičnih slovenskih (in jugoslovenskih) posebnosti in pridobitev v tuje jezike.

Na sestanku 16. maja 1977 je predstavnik naše terminološke komisije tudi opozoril na tisoče zdomcev, ki se bodo vrnili v Slovenijo z obsežnim znanjem številnih visokorazvitih tujih terminologij; omenil je nedavno objavljena terminološka priporočila INFOTERM-a (UNESCOvega organa na Dunaju), ki so v predloženem osnutku upoštevana, in zaključil s tem, da naše Društvo ima svojo pismo pobudo pač za delovno gradivo, v pričakovanju koristnih pripomb in protipredlogov v plodni debati.

Žal pa ni bilo sploh nobene diskusije: voditeljica sestanka (ki je bila na sestanek prihitela z močno zamudo in očitno povsem nepripravljena) je samo nekaj zamrmrala, da so "o podobnem načrtu že sami razmišljali", in kmalu zaključila sestanek. - To ravnanje bi težko imenovali demokratsko ali znanstveno, prej cehovsko ali kabinetno zaprto, saj je prepričljivo kazalo, da takratno vodstvo akcije predlogov ne mara, samo pa kakega svojega predloga še nima, in pač želi delati "za zaslonom", vendar z "razširjeno ploščadjo odgovornosti".

2. nov. 1978 je ljubljanska televizija predvajala "Pogovor o slovenščini v javni rabi", ki je žal potekel - ali bolje: "pošel" - v turobnih monologih brez prave diskusije. Vsi gledalci in poslušalci so morali biti pod močnim vtisom, da vsakega udeleženca tega "pogovora" tare očitna dolžnost, da nekaj zine, a ne ve, kaj. Edina dva prebliska v tej moreči prireditvi sta bili pripombi Josipa Vidmarja (po telefonu), da je današnjemu mrcvarjenju slovenščine krivo predvsem pomanjkanje okusa, in dr. Josipa Vilfan-a, ki je grajal nezadovoljivo prevajanje srbskih zakonskih tekstov v Beogradu v slovenščino. O obojem je bilo že večkrat govora na prireditvah Društva znanstvenih in tehničnih prevajalcev.

Potem je bilo v papirnatem gozdu več tednov tiho. Dne 27. jan. 1979 je "DELO" objavilo sestavek "Vsak prevod je uveljavitev slovenščive", s povzetki iz medtem zbranega gradiva za vseslovensko posvetovanje. Uvod vsebuje (v 3. stolpcu) trditev, da didaktična praksa, po kateri naj učenec tujega jezika začne tudi misliti npr. po francosko, lahko postane zelo nevarna, kadar hkrati s tem neha misliti po slovensko, češ "Takšna metoda ima lahko izrazito kolonialističen izvir". Avtor očitno ne pozna osnovnih dejstev uspešnega pouka t.i. drugega jezika. Izjave kot navedena so škodljive v sklopu akcije za boljšo slovenščino, saj ne izražajo ničesar razen gluhe ksenofobije iz kompleksa manjvrednosti, ne iz ponosnega samozaupanja. V resnici pa se prevajalec ves čas prevajanja napeto drži v kontrastnem položaju; kdor mnogo prevaja, se krepi in spopolnjuje v obeh jezikih, predvsem v materinščini. - Uvodnemu članku v omenjenem gradivu sledijo razne vodilne misli, ki so bile v "Mostovih" že mnogo prej obravnavane in prav tako na javnih prireditvah in kongresih znanstvenih prevajalcev v Ljubljani, Zagrebu, Beogradu, Dubrovniku, Ohridu, na svetovnem kongresu FIT-e v Nici, in na Bledu. Avtorica tega dela v "Delu" objavljenega gradiva sicer ni omenila virov raznih formulacij; vendar pa je koristno, da jih je pomagala popularizirati.

Med 76 organizacijami povabljenimi na Portoroški posvet (15.-16.V.1979) so bili npr.: oblikovalci, stenografi, strojepisci, člani varstva okolja, leposlovni prevajalci, ne pa znanstveni in tehnični prevajalci, čeprav so nedvomno tudi oni poklicani za spoznavanje, vrednotenje, filtriranje in slovenjenje tujk, ki v pravcatih hudournikih udirajo čez naše jezikovne meje. Prosvetni delavec brez specifične kvalifikacije znanstvenega in tehničnega prevajalca tem nalogam sam ne bo kos. To smemo sklepati že iz nemotenega obstoja zelo številnih parvenijskih abotno-učenih términov v sodobni slovenščini. Splošna jezikovna odtujenost (ne le sorazmerno nedolžne "slovnične napake") je že odraz sprva rahlih, kmalu pa že resnih miselnih deformacij, meglic v nacionalnem temperamentu, torej psiholoških premikov, motenj in okvar "notranjega jezika". Takim stanjem bi Francoz nemara rekel "dérangé" (premaknjen iz svojega reda), nemščina pa gre še korak dalje in ima ob glagolu "verrücken" (premakniti) deležnik-pridevnik "verrückt" (trčen, čez les).

Lev Milčinski je bil v l. 1968 zapisal (v študiji o samomoru), da "lahko zaslutimo v svoji čaščeni skromnosti, poslušnosti in gospodarnosti konec iskanja surogata za prepičlo odmerjeno toplino in občutek varnosti v mladosti, in se nam zdi, da se ta vzorec prenaša iz ene generacije v drugo." Malo prej avtor citira Šlodnjaka, ki je o kulturni fiziognomiji Slovencev napisal tole: "Njegov svetovni nazor je fatalističen, kar bi mogoče pojasnil iz bolečih tisočletnih izkušenj, morda tudi iz vpliva janzenističnega determinizma."

Nekaj dni pred portorožkim posvetom (maj 1979) je "Delo" priredilo anketo 50 oseb raznih poklicov, z dvema vprašanjema: Kje so vzroki nezadostne skrbi za slovenščino, in katere ukrepe priporočate? Le 18 vprašancev (t.j. 36 %) je odgovorilo, in med odgovori (objavljenimi v "Delu" 12.maja 1979) se mi zdi najboljši odgovor slikarja Marka Pogačnika iz Sempasa: "Jezik bo še naprej tonil v nered, dokler ne bomo učili izrekanja resnice našega bivanja .... Besedičenje brez osebnega mišljenja .... razjeda slovenski jezik, tudi če je izraženo v popolni slovenščini." Menim, da ta dva kratka in poštena stavka prekašata po vrednosti vse cente papirja natipkanega z "učenimi prispevki", "tehtnimi izvajanji" in govorancami o družbeni slovenščini.

---- o o o o ----

Rekel bi, da je vsenavzočnost lektorjev materinščine specifikum našega jezikovnega območja. Mar niso s tem zelo številni kadri odtegnjeni in odtujeni svojemu pravemu poklicu - pouku šolske mladine? Kako dolgo bomo Janeze učili, česar se Janezki niso naučili? Današnje stanje kar preveč spominja na jezikovne razmere kakega plemena komaj osvobojenega iz kolonialne odvisnosti, plemena, ki šele išče svojo narodno kulturo. Nadzorovanje ali celo tutela odraslih pa ne more in nikdar ne bo mogla nadomeščati solidnega šolskega znanja. Pravimo, da je danes le-tega premalo. Prav, po čigavi krivdi? Sedanji način je vsekakor huda potrata moči, časa in sredstev. Zaradi časovne stiske so današnji lektorji po gospodarskih, kulturnih

in drugih organizacijah le še korektorji, ne mentorji, saj ne utegnejo več jezikovno vzgajati svojih varovancev, kar bi pravzaprav morali.

Akciji "za slovenščino v javni rabi" od vsega začetka manjka plan. Vsa naša preteklost nas uči, da brez načrta ne more biti uspeha v nobenem smotrnem hotenju. Osnovna planérska vprašanja "KDO? KDAJ? KJE? KAKO?" - absolutni predpogoj načrtnega napredka - niso bila postavljena. Niti preprost seznam najhujših "udomačenih" napak v semantiki, vsakdanji terminologiji, sintaksi, logiki (zlasti napak "notranjega jezika") ni bil sestavljen, s poskusom razvrstitve - z obrazložitvami - v kak koristen sistem, da bi lahko to gradivo kot zdravilo v rednih dozah vkapali pacientom, da, pacientom, kajti nešteti naši ljudje trpijo za hudo atrofijo materinščine ter so zelo potrebni temeljitega zdravljenja, ne lektorske jezikovne kozmetike v obliki prakticističnih posegov, ampak informacije, pomoči v samostojni rabi materinščine, dokler ne bodo doraščale bolje šolane generacije.

Št. 5 naših "Mostov" je ^{že} v avgustu 1965, v letu "Odprtega pisma", prinesla daljši članek "K patologiji prevoda", ki obravnava, kot t.i. prvi izmed treh problemov prevajanja, HIBE V IZVIRNIKU (predvsem v slovenskem): realne hibe (napačno navedena dejstva) in jezikovne hibe vseh vrst s številnimi primeri. Danes, po šestnajstih letih, je stanje naših izvirnikov še slabše. - Lahko se celo držimo dognanega medicinskega izrazja in govorimo (v časovnem zaporedju) o: anamnezi, etiologiji, diagnozi, prognozi, in terapiji, in še o profilaksi.

Važnejši od drobnih slovničnih in besednjaških napak, ki se jih bolniki navadno kmalu odvadijo, so napake "notranjega jezika", npr. napačnih nesusov (kavzalnih, konsekutivnih, finalnih, koncesivnih i.dr.), ker v težjih primerih blokirajo logično gradnjo stavkov, brez nje pa ni pravilnega sklepanja zborov ("skupščin"). Kako krasno ima naš jezik za glagol "sklepati", razen tehničnega pomena "združiti, spahnuti", še dva prenesena pomena: (1) "logično zaključiti, delati konkluzije", in (2) "se odločiti"! Revija "OBveščanje - ODločanje" postavlja "obveščanje" (informiranje in na njem utemeljeno zdravo konkludiranje, se pravi postopno pridobivanje točne vednosti o vseh zadevnih elementih) kot pogoj za "odločanje", to je za stvarno in jezikovno pravilno artikulirano odločnost za uvedbo primernih ukrepov. O bistveni pomembnosti tega procesa v naši socio-politični in tudi socio-ekonomski stvarnosti ni treba tratiti besed.

Akcija ni imela vsa leta nobenega niti letnega niti petletnega, kaj šele perspektivnega programa. Skušala je pač zdraviti nekatere (ne mnoge) simptome. Kaotično je zbiral vtise in mnenja, večinoma obrobna in malopomembna, o vsem in še marsičem, ni se pa dokopala do količkaj jasne diagnoze in terapije. In uspeh? Javne prireditve so se očitno prizadevale za množičnost in popularnost, ni jim pa uspelo zgrabiti, vznemiriti in prepričati: ljudje so bili, z majhnimi izjemami, kvečjemu rahlo začudeni ("kaj je res tako hudo?"), ne pa globlje prizadeti. Stotine strani portoroškega gradiva vsebujejo "izvajanja", s komaj 10%tno uporabnim, kaj šele koristnim materialom. Integralni vtis je: "forumska akcija", obredno opravljanje bučnih

in širokih nastopov, bučnih po vodopadu besedičenja, in širokih po masovnem apostrofiranju - koga vendar? Bolnika, ne pa zdravnikov. Kot da bi ob nagli širitvi kake epidemije sklicali "protibolezenski štab" in postavili celotnemu prebivalstvu, bolnemu in zdravemu, vprašanje, kako se v tem primeru kaže zdraviti .... To je vzoren primer metode "Ut aliquid fieri videatur", in hkrati metode korakanja po črti najmanjšega odpora. Vse dosedanje zdravljenje je bilo samo priložnostno in zgolj simptomatično.

Upajmo, da bo odslej bolje. Na portorožkem posvetu so menda sklenili ustanoviti stalno delovno telo, ki bo s sodelovanjem široke javnosti obravnavalo tekoča vprašanja družbene slovenščine. To bi ustrezalo pismenemu in ustnemu predlogu Društva znanstvenih in tehničnih prevajalcev Slovenije na zgoraj opisanem 2. sestanku Delovne skupine za strokovno slovenščino pod okriljem Rep. konference SZDLS dne 16. maja 1977, na katerem smo priporočali "ustanovitev strokovnega telesa, ki naj bi spremljalo vsak pojav novega termina ter podajalo prvo mnenje o pogojih za sprejem ali pa predlagalo odsvetovanje sprejema, z obrazložitvijo".

IX. SVETOVNI KONGRES FIT V VARŠAVI 1981

PROGRAM

- 6. in 7. maj: statutarni del kongresa
- 8. maj: odprti del kongresa
popoldne: skupna seja UNESCO-FIT
- 9. maj: delo v komisijah
- 10. maj: skupinski izleti
- 11. maj: statutarni del
- 12. maj: odprti del - komisije
- 13. maj: plenarna seja
poročila komisij - resolucije
popoldne: zaključna seja
prevajalska nagrada

Na kongres bo šlo predvidoma nekaj članov bratskih društev iz Srbije in Hrvaške, nekoliko več iz Makedonije. Iz Slovenije pa zaradi pomanjkanja sredstev bo šel le delegat, izvoljen na zadnji seji Zveze v Ljubljani in morda še kdo, ki ga bo podprla delovna organizacija ali ki se bo odločil, da krije stroške sam. Hrvaško društvo nam je sporočilo, da bi bili stroški za pot in teden dni v Varšavi v grupnem "aranžmanu" nekaj pod 10.000 dinarjev.

Emil Vogrič

TUDI TEHNIČNO PREVAJANJE KLIČE PO ZDRUŽEVANJU DELA IN ORGANIZIRANEM PRISTOPU

Trditev, da so vsi naši tehnični prevodi v tuje in nekateri prevodi iz tujih v domač jezik slabi, bi bila napačna. Res pa je, da je veliko "neužitnih" in zelo malo brezhibnih. Vzrokov je več, tudi upravičenih ne manjka, takih recimo, kot so: majhno jezikovno območje, pomanjkanje tehnične literature, slaba terminološka disciplina avtorjev originalnih besedil, pretirana "univerzalnost" prevajalcev, neustrezen program pouka tujih jezikov na univerzi in podobno. Gledano z vidika, kaj se da storiti, lahko vzroke, zlasti, ko gre za prevod iz domačega v tuj jezik, združimo v dve skupini:

- a) originalna besedila, namenjena prevajanju, so slabo obdelana, neizbrušena, slabo sistemizirana;
- b) pristop k prevajanju je do skrajnosti zindividualiziran, v prevodu ne znamo združiti razpoložljivih znanj in izkušenj.

O težavah prevajalstva sem pisal v DELU 17.02.1979 na strani 22. Svoje mnenje in možni pristop k izboljšanju stanja sem podal tudi na občnem zboru Društva znanstvenih in tehničnih prevajalcev SRS dne 23.04.1980. Vendar so odzivi na praktične predloge dokaj inertne narave. Tudi za to inertnost je več vzrokov in težnja po ohranitvi lastne lagodnosti še zdaleč ni na zadnjem mestu med njimi.

V tem prispevku bi rad razložil, kako si zamišljam možno tehnologijo priprave gradiva k prevajanju in tehnologijo prevajanja samega in sicer na primeru projektne dokumentacije.

Zakaj govorimo o tehnologiji prevajanja in priprave k prevajanju?

Zato, ker vključuje naša menjava s tujino čedalje več kompleksnih poslov, ki zahtevajo tudi kompleksni pristop k pripravi tehnične dokumentacije, torej tudi kompleksni pristop k prevajanju te dokumentacije. Kompleksnega pristopa pa ni, če se ne držimo določene tehnologije, ki nam edina omogoča združeno vlaganje znanja in izkušenj v kvaliteto.

Zakaj sem vzel za primer ravno projektno dokumentacijo?

Zato, ker so ravno tu najbolj izrazite vse naše hibe:

podcenjevanje pomena dokumentacijske obdelave projekta (ta hiba izvira še iz časov primitivne blagovne menjave), časovne omejitve, slaba sistemizacije originalnega gradiva, nedovršenost originalnega besedila, pomanjkljivo tehnično znanje pri prevajalcu in pomanjkljiv jezik pri avtorju originalnega besedila, izogibanje lektoriranju in podobno.

Projektno dokumentacijo sem vzel za primer tudi zato, ker je v naši ožji domovini tehnično prevajanje najbolj intenzivno prav na tem področju in so vse naše hibe tu najbolj boleče za gospodarstvo.

Shematski prikaz zamišljene tehnologije vključuje tudi kontrolo. Lahko jo sicer imenujemo bolj nežno: vzajemna pomoč, teamski način, koncentrirano vlaganje izkušenj in znanja večjega števila ljudi v kvaliteto dokumentacije in kvaliteto prevajanja itd. Vendar mislim, da nam spričo resnega zaostajanja kvalitete tehnične dokumentacije, všteti kvaliteto prevajanja, od kvalitete naših tehničnih izdelkov, od našega nivoja tehničnih rešitev, nivoja naših kompleksnih projektov še najbolj ustreza ravno pojem kontrole.

Še nekaj o kontroli - važnejšem elementu vsake tehnologije. Ko govorimo o kontroli operacije, ki jo izvrši strojni delavec v proizvodno-tehnološkem postopku, je to za vse nas nekaj logičnega, nujnega in samo po sebi umevnega. Čim pa omenimo, da je potrebno kontrolirati tudi delo strokovnjaka ali delo prevajalca, tedaj začnemo iskati razloge, da bi se takšni kontroli izognili, namigujemo celo na poseg v osebno svobodo intelektualca, cenzuro in kaj še vse. Nesmisel!

Pa preidimo k možni tehnološki shemi za postopek priprave tehnične dokumentacije z vidika jezikovne obdelave originalnega besedila.

Variantna shema postopka za pripravo tehnične dokumentacije (za obseg enega projekta)

Številka in naziv operacije	Izvajalec	Obseg operacije
1	2	3
1/ Priprave zadolžitvenega rokovnika in temeljnih zahtev za sestavne dokumente projektne dokumentacije	Vodja projekta	Rokovnik je obvezujoče narave in mora odgovoriti na vprašanje, kateri sestavni dokument danega projekta, kdo in do kdaj mora pripraviti, kakšne so temeljne zahteve za vsak posamezni sestavni dokument, kakšna naj bo skeletna shema posameznega tekstnega gradiva za vsak dokument. Rokovnik mora nakazati metode kompleksne uskladiitve in terminološkega poenotenja gradiv, stopnjo vsebinske razlage tehničnih in tehnoloških rešitev v projektu, priporočljive viire, na katere naj se naslanjajo avtorji posameznih gradiv in prevajalci itd.
2/ Informiranje izdelovalcev dokumentacije in prevajalcev o postavljenih nalogah	Vodja projekta	Vodja projekta na skupnem sestanku seznaní izdelovalce dokumentacije in prevajalce danega projekta s postavljenimi nalogami; razloži zadolžitveni rokovnik in skeletne sheme za posamezna sestavna gradiva projekta; razloži delovne metode usklajevanja in terminološke obdelave, metode delovnega pretoka dokumentov; seznaní udeležence z individualnimi pooblastili izvrševalcev v okviru danega projekta; določi obliko, pravila šifracije in paginacije, postopek kompletiranja,

okvirni postopek prevajanja; določi vmesne roke, nakaže pomožne priporočene vire za avtorje in po možnosti tudi za prevajalce; uskladi sodelovanje s prevajalci ter termine za konzultacijo prevajalcev.

Projektant,
tehnolog

/3/ Izdelava dokumentov

/4/ Sistemizacija dokumentov
v okviru projekta

Vodja projekta

Na tej stopnji izvrši vodja projekta skupaj z iz-
delovalci posameznih sestavnih dokumentov okvirno
tehnično kontrolo pripravljenih gradiv, smiselno
uskladi gradiva, uskladi ključne pojme in nazive
tekstnih in grafičnih dokumentov ter kazalo tekst-
nih gradiv, preveri smotrnost in ustreznost upo-
rabljenih sistemov paginacije, šifracije in deci-
malizacije gradiv ter poglavij in podpoglavij.

/5/ Terminološka in
faktografska kontrola
dokumentov

Pooblaščen
inženir ali
lektor (tehni-
čni lektor)

S to operacijo dodelamo vso dokumentacijo pro-
jekta do stopnje, pri kateri bo imel isti fizikal-
no-kemični pojem ali isti fizični predmet SAMO EN
NAZIV SKOZI VSE RISBE IN SKOZI VSE DOKUMENTE DA-
NEGA PROJEKTA. Pri tej operaciji izločimo vse
žargonske, komercialne in "lokalne" nazive, fak-
tografske napake; preverimo pravilnost uporabe
merskih enot; izvršimo logično kontrolo vsebine
ter kontrolo fizikalno-tehnične determiniranosti
vsakega posameznega stavka.

/6/ Lektoriranje originalnih tekstnih dokumentov	Lektor	Lektor mora očistiti gradiva odvečne meglene navlake in ponavljajočih se trditev, popraviti blede dvoumne stavke, preveriti ustreznost uporabljenih terminologije, popraviti piktualnecijo in frazeološko obdelati vsak dokument do stopnje, pri kateri ne bo več v njem nobenega dvoumnega ali tehnično in slovnično nedovršenega stavka.
/7/ Avtorjeva kontrola korektur	Avtorji originalnih besedil	Avtorji originalnih besedil morajo preveriti rezultate terminološke uskladitve, faktografske kontrole in lektoriranja in jih sprejeti ali zavreči (zavrne jih lahko le ob soglasju vodje projekta).
/8/ Tipkanje, risanje in razmnoževanje originalnih dokumentov projekta	po nalogih glede na ustaljeni postopek	
/9/ Kontrola tipkanja, risanja in razmnoževanja originalnih dokumentov projekta	Administrator skupaj z daktilografino oz. tehničnim risarjem	
/10/ Kompletaacija originalnih dokumentov projekta	Oddelek za dokumentacijo	

Nekaj opomb:

Vrstni red operacij je lahko tudi drugačen, nekatere lahko združimo, vendar morajo biti te vsebinsko obvezno zajete v postopku izdelave projektne dokumentacije, ki je namenjena tujini.

V predlagani shemi so zajete le operacije, ki so vezane na lingvistično in terminološko obdelavo dokumentacije.

Projektno dokumentacijo, izdelano v takšnem postopku, se da kvalitetno prevesti v tuj jezik.

Kako daleč smo od predlagane sheme v naši praksi?

Zelo daleč! Razen seveda nekaterih podjetij, kjer so že spoznali, da je tehnična dokumentacija resna in važna sestavina vsakega posla.

Primerov v potrditev nedopustne ohlapnosti pri izdelavi in prevajanju tehnične dokumentacije ni težko navesti, vendar bi ta prispevek dobil z njimi preveč komičen prizvok, to pa ni namen.

Sedaj pogledjmo, kako naj bi izgledala shema postopka za prevajanje tehnične dokumentacije.

Variantna shema postopka za prevajanje tehnične dokumentacije (za obseg projekta)

Številka in naziv operacije	Izvajalec	Obseg operacije
1	2	3
/1/ Sprejem dokumentacije v prevod	Prevajalec (od oddelka za dokumentacijo ali od avtorja)	Prevajalec dobi okvirna navodila: splošne zahteve, oblika, šifracija, paginacija, način razmnoževanja, priporočena priročna literatura, splošni napotki in pojasnila glede važnejših opisanih tehničnih rešitev, roki za konzultacijo z avtorji originalnih dokumentov in podobno.
/2/ Preučitev originalnega besedila	Prevajalec	Po tej operaciji mora biti prevajalec pripravljen k predhodnji konzultaciji z avtorjem ali pooblaščenim konzultantom.
/3/ Preučitev priročne literature	Prevajalec	Prevajalec mora preučiti v prevajanem gradivu obravnavano tematiko skozi razpoložljivo priročno literaturo in tehnične slovarje po primerjalni metodi in pripraviti na tej osnovi namenski priročni glosar.
/4/ Predhodna konzultacija z avtorjem ali pooblaščenim konzultantom	Prevajalec in avtor ali konzultant	Prevajalec in avtor ali konzultant razčistita vsa kritična mesta v originalnem besedilu, vse dvoumne ali nejasne stavke in pojme. Avtor ali konzultant se mora pri tem prepričati, ali bo prevajalec zadévi kos, kakšno dopolnilno pomoč rabi, ali mogoče kaže zahtevati drugega prevajalca. Prevajalec in avtor uskladita tudi glosar,

1

2

3

ki ga je pripravil prevajalec. V to operacijo po potrebi pritegnemo tudi lektorje, ki so lektorirali originalna besedila, eventualno pa tudi lektorja, ki bo lektoriral prevod.

/5/ Prevajanje

Prevajalec

Prevajalec pripravi koncept prevoda.

/6/ Dokončna konzultacija

Prevajalec in avtor ali konzultant (po potrebi tudi lektor originalnega besedila in lektor prevoda)

Skupaj moramo razčistiti vse pomanjkljivosti, uskladiti prevajalčeve rešitve po posameznih kritičnih točkah (npr. nova izvedba, ki je ne zasledimo v obstoječi priročni literaturi).

/7/ Tehnično lektoriranje prevoda

Lektor prevoda

Po tej lekturi mora biti vsaka v prevedenem besedilu napisana misel tehnično dovršena, nedvoumno determinirana in lahko dojemljiva za tisti bralčev nivo, na katerega je preračunana dokumentacija.

/8/ Jezikovno lektoriranje prevoda

Lektor prevoda

Pravopisna in frazeološka lektura

/9/ Priprava podloge za tipkanje

Prevajalec

Vse pripombe in korekture, nastale med tehničnim in jezikovnim lektoriranjem, ter eventualne zadnje popravke avtorja originalnih besedil prenesemo na tisti izvod koncepta prevoda, ki bo služil kot podloga za tipkanje. Obvezno moramo kontrolirati:

- a) ali smo prenesli vse korekture in
- b) ali so vse korekture tehnično sprejemljive

1

2

3

proti vsebini originalnega dokumenta. Nesporezume odpravimo z dopolnilno konzultacijo z avtorjem in lektorjem.

/10/ Tipkanje

Daktilografinja

/11/ Kontrola tipkanja

Prevajalec in daktilograf

Kontrolo opravimo po naslednjih kriterijih:

- a/ izpuščeno pri tipkanju,
- b/ napačno natipkano,
- c/ ne ustreza originalnemu dokumentu, vendar tega ni pokazala predhodna kontrola ali konzultacija

Kontrolo je priporočljivo opravljati po metodi dvakratnega branja: prvič bere daktilograf originalno besedilo, prevajalec pa sledi po prevodu in ugotavlja ustreznost prevoda; drugič bere daktilograf prevod, prevajalec pa posluša in ugotavlja ustreznost frazeološke obdelave prevoda.

Vse napake, ugotovljene med kontrolo tipkanja označuje prevajalec na eni izmed kopij prevoda (na delovni kopiji).

/12/ Korektura tipkopisa

Prevajalec

Vse napake, označene na delovni kopiji tipkopisa prevoda, popravimo tudi na vseh tistih izvodih, ki jih bomo izročili naročniku prevoda.

Ponekod uporabljajo tudi drugačno shemo, recimo:

1. PREVAJANJE: prevajanje opravi prevajalec, ki tehnično obvlada gradivo v obeh jezikih (zahteva se strokovna specializacija prevajalcev);
2. TEHNIČNO LEKTORIRANJE: tehnično lektoriranje prevoda opravi strokovnjak iz obravnavanega področja, ki mu je jezik prevoda domač in ki vsaj pasivno (pojma pasivno ne gre istovetiti s pojmom delno ali slabo) obvlada jezik originalnega besedila;
3. SLOVNIČNO LEKTORIRANJE: slovnično lektoriranje opravi lingvist, ki je verziran v lektoriranju tehnično podobnih besedil in vsaj okvirno pozna obravnavano tematiko;
4. Prevajalčeva korektura po lektoriranju: opravi jo prevajalec upošteva rezultate tehničnega in slovničnega lektoriranja;
5. Tipkanje: daktilograf;
6. Kontrola tipkanja: prevajalec in daktilograf.

Shema zahteva dokaj visoko stopnjo strokovne specializacije udeležencev in je za pogoje naše ožje domovine, zlasti kar se tiče operativnega tehničnega prevajanja, nesprejemljivo. Približno se ji lahko le, če organiziramo prevajanje recimo v večjih združenjih ali v merilu republike.

Ni namen beležke vsiljevati neko shemo. Sheme so lahko različne, odvisno pač od razpoložljivih sredstev. Namen je prikazati, da teče ta zadeva pri nas zelo staromodno, da se kopljemo vsak v svojem kovčku in skrbno tičimo glavo v pesek zadovoljni, ker ni nobene organizacijske možnosti za izločanje izmeta pri prevajanju, ker se lahko slabemu prevodu v tuj jezik lahko smeji edino za mejo, ker se škode, nastale zaradi slabih prevodov, ne da kvantizirati in ne more ta škoda vplivati na prevajalčev honorar.

Vprašanje je, ali se lahko lotimo pripravljanja dokumentacije in prevajanja po neki tehnološki shemi?

Lahko in tudi primorani bomo, če bomo hoteli slediti zahtevam, ki jih postavlja nova kvaliteta mednarodne menjave. Ravno glede tega pričakujemo mnenja tako prevajalcev, kot tudi podjetij, tako da bi na tej podlagi le zagnali novo kolo.

Ali lahko predlagana varianta sheme vpliva na podaljšanje časa, ki je potreben za prevod, ali lahko podraži prevajanje? Če bi bilo prevajanje samo sebi namen, bi takšna vprašanja seveda lahko postavljali, sicer pa so nesmiselna. Sicer bi lahko na takšna in podobna vprašanja odgovorili tako, kot je kraški kmet odgovoril gospodu v kočiji na vprašanje "Ali je še dolga pot do Trsta?". Kočija namreč po kmetovi presoji ni bila več primerna za vožnjo. Takole reče kmet: "Če bi kočijo vlekli počasi, pridete lahko še danes, če pa boste gnali dobro, bo pa trajalo nekaj dni".

B. Popov

PATENTNA DOKUMENTACIJA - NEIZČRPEN VIR PREVAJALSKEGA DELA

Splošno je znano, posebej med tehničnimi strokovnjaki, da celotna sodobna proizvodnja temelji na nekaj milijonov izumov, ki se nanašajo na sodobne izdelke, tehnološke postopke in stroje ter delovne pripomočke. Za vse pomembnejše izume se v državah-članicah Mednarodne unije za zaščito industrijske lastnine zahteva pri pristojnih državnih organih zaščito in v primeru, da ti izumi izpolnjujejo z zakonom določene pogoje, se jim podeljuje patentna listina, sami izumi pa objavljajo v t.im. patentnih spisih. Sleherni patentirani izum mora biti v patentnem spisu opisan in prikazan tako, da ga lahko vsak povprečen tehnični strokovnjak preizkusi, ne sme ga v času patentne zaščite proizvajati in prodajati brez privoljenja nosilca patenta.

Patentni spisi in različne krajše informacije o izdanih patentih se štejejo v razvitem svetu za najbolj aktualen vir znanstveno-tehničnih informacij, predvsem zato, ker so večinoma dostopni nekaj let prej kot izdelki, ki so s tem patentom zavarovani. V tem je istočasno tudi bistvena razlika med patentnimi spisi in drugimi viri informacij, ki se nanašajo le na tiste tehnične rešitve, ki so že na tržišču ali v uporabi.

Patentirane tehnične rešitve imajo še vrsto drugih prednosti, predvsem pa zato:

- ker predstavljajo neizčrpen vir novih idej za nadaljnjo raziskovalno in razvojno delo,
- ker nakazujejo smeri razvoja posameznih panog znanosti doma in v svetu
- ker preprečujejo reševanje vseh tistih tehničnih problemov, ki so doma ali v svetu že rešeni,
- ker prikazujejo dejavnost domače in tuje konkurence oziroma, ker pravočasno informirajo o tem, kaj pripravlja konkurenca za tržišče,
- ker so z czirom na dejstvo, da vsebujejo bistvo tehnične rešitve, relativno najcenejše informacije
- itd., itd.

Spremljanje patentov je izredno pomembno tudi s komercialnega in pravnega vidika (iskanje novih izdelkov za neizkoriščene kapacitete v podjetju, zamenjava zastarelih dragih rešitev z bolj sodobnimi in bolj racionalnimi, možnost odstopa licenc drugim za izkoriščanje patentnih rešitev, preverjanje patentne zaščite in dr.).

Zanimivo je tudi še eno dejstvo, namreč vsako leto poteče velikemu številu patentov z zakonom določen rok zaščite, ali pa so iz drugih razlogov razveljavljeni že pred potekom tega roka. Rešitev je pa ostala in se lahko izkorišča brez kakršne koli obveznosti do njihovih avtorjev oz. njenega nosilca. Zelo je pomembno tudi to, da se vsaka tehnična rešitev lahko izkorišča v vseh državah, v katerih ni zaščiten. Kaj to pomeni

v praksi? Na primer, če se v svetu izda letno okrog 500.000 patentov (v Jugoslaviji cca 500-1000), potem se v domačem gospodarstvu lahko izkorišča 499.000 - 499.500 tujih patentov letno, popolnoma brezplačno in brez obveznosti do nosilcev teh patentnih pravic v tujini, z edinim pridržkom, da ne smemo izvažati v tiste države, v katerih ta tehnična rešitev uživa pravno varstvo oz. ima patent.

V zvezi s spremljanjem in izkoriščanjem tega neizčrpnega vira tujih rezultatov raziskovalnega in razvojnega dela pri nas pa imamo zelo težke probleme, med katerimi so predvsem tile:

- ta vir znanstveno-tehničnih informacij spremlja le cca 100 domačih organizacij združenega dela, in to celo zelo enostransko, predvsem s tehničnega, ne pa tudi s pravnega, ekonomskega in komercialnega vidika. Vse druge raziskovalne in proizvodne organizacije tega vira sploh ne poznajo, ali ga zelo malo poznajo in sicer bolj teoretično kot praktično;
- jezik je glavna ovira, ker se tuji patentni spisi objavljajo v angleškem, nemškem, ruskem, češkem, francoskem, italijanskem, španskem, holandskem, švedskem, finskem, japonskem in drugih jezikih, ki jih naši domači strokovnjaki v organizacijah združenega dela ne poznajo ali ne poznajo dovolj, da bi lahko izkoriščali to bogato literaturo;
- organizacija INDOK dejavnosti v jugoslovanskem merilu je izredno pomankljiva. Vsaka organizacija izbira različne podatke zase, čeprav imamo, na pr. v Sloveniji, Informacijski center Raziskovalne skupnosti Slovenije, Centralno tehnično knjižnico, Center za gospodarsko svetovanje, Gradbeni center Slovenije, Lek, Krko in še nekaj organizacij, ki spremljajo patentno literaturo.
- kadrov oz. strokovnjakov, ki poznajo patentno problematiko nimamo niti v najnujnejšem obsegu. Določeni strokovnjaki s tega področja niso pravzaprav kadri, temveč posamezniki.

Problemov je še in še, toda za naše Društvo je tukaj velika možnost, da s svojimi člani - znanstvenimi in tehničnimi prevajalci - pomaga organizacijam združenega dela, da v znanosti in gospodarstvu premagajo te jezikovne ovire in začnejo izkoriščati patentne informacije v enakem obsegu, kot to delajo v razvitih državah, ki so razvite v prvi vrsti zato, ker so izredno informirane o vseh novostih na področju znanosti, tehnike in gospodarstva, predvsem pa o patentnih novostih.

Iz vsega povedanega je možen le en zaključek: da naše Društvo čimprej organizira razgovor "za okroglo mizo", na katerega bi bili vabljeni vsi zainteresirani člani in gospodarstveniki. Na tem razgovoru bi obravnavali zgoraj navedeno problematiko z informacijsko-dokumentacijskega, organizacijskega in prevajalskega vidika. To bi istočasno bila pomembna naloga našega Društva in njegov prispevek k splošnim stabilizacijskim prizadevanjem v naši družbi.

J.G.

SHEMA KULTURNIŠTVA :

UMETNOST :

Nosilci so: umetniki in leposlovni prevajalci

Izrazila so mnoga.

Zvrsti je več:	likovne (prostorne):	časovne:
ustvarjalne:	risarstvo slikarstvo kiparstvo umetniško stavbarstvo	zapis pantomime in umet.plesa <u>leposlovno avtorstvo in prevajalstvo</u> zapis scenarija filma in TV komponiranje
poustvarjalne:		pantomima in umetniški ples recitacija in odrska igra filmanje in TV petje in muziciranje

ZNANOST :

Nosilci so: znanstveniki (raziskovalci, višji prosvetni delavci) in znanstveni prevajalci

Edino izrazilo je jezik.

Strok je nešteto, med njimi je jezikoslovje.

vede (humanistične znanosti):	ožje znanosti:
zgodovina	naravoslovje
pravo	medicina
filozofija	tehnika
jezikoslovje	
itd.	itd.

- Med umetniki je samo leposlovcem in leposlovnim prevajalcem ..... jezik
edino izrazilo v vseh zvrsteh leposlovja.
- Vsem znanstvenim avtorjem in vsem prevajalcem je ..... jezik
edino izrazilo v vseh strokah znanosti

3. Umetnikom je jezik (in sicer v leposlovju) eno od izrazil.
4. Jezikovno izrazilo združuje leposlovce, leposlovne prevajalce, znanstvene avtorje in znanstvene prevajalce.
5. Edino jezikoslovcem, in znanstvenim prevajalcem v jezikoslovju, je jezik hkrati izrazilo in stroka.
6. KULTURNIŠTVO temelji na umetnosti in znanosti kot enakopravnih osnovah. Ena kot druga pa je ponekod lahko manj ustvarjalna.

=====

V prejšnji številki na str. 15 smo priobčili pod naslovom "Zanimiv odgovor" pismo bosanske tovarne mariborskemu podjetju, ki pa Vam je bilo verjetno dokaj nerazumljivo, zato Vam predlagamo še slovenski prevod pisma:

Moj gospod!

..... 1.november

Pravkar smo prejeli od vas pismo, o katerem naš človek ni imel pojma, pa ga poleg vsega truda in težav nismo mogli prevesti. Gotovo bomo morali za vsa vaša pisma vznemirjati sosede, da nam jih preberejo in prevedejo - ali če kaj prejmemo od vas, pri sultanu, vas bomo obiskali, da se prijateljsko pogovorimo. - Zato nam, v imenu božjem (pri vaši veri in naj to ne bo poseben pozdrav), pišite pisma samo tako, da jih bomo lahko preštudirali, a ne kot naivci samo gledali. Pravite, da bo vaš kurir prišel te dni k nam zaradi prijateljskega razgovora in dogovora, ker bi rabili še vaše usnje (ustrojeno govejo kožo) do prvega decembra. To nas je nepričakovano razveselilo in dobrodošlo, to je tudi ugodno.

Presneto, ni se bilo treba truditi, ko bi mogli to narediti brez teh težav - potem pisma. To pravimo kar tako, naj on kar pride - pri nas dobrodošel - kadarkoli pride, naj pride, če ni kakšen norček (naivnež).

Torej toliko, a kadar pride, se bomo o vsem prijateljsko razgovorili, pa presneto tudi svirka z večernim posedanjem in srkanjem rakiije - pa na samem o vsem.

Naj vam bo to pismo za to, da ne boste o vsem neobveščeni.

Nikar nam kaj ne zamerite in pridite k nam.

Poseben pozdrav

vaš

(direktor firme)

J.G.

Nekaj t rminov iz naše samoupravnosti,
v sloven  cini, angle   cini in nem   cini -

(kot dopolnilo petjezi nega "Glosarja ustave
in samoupravljanja SFRJ, Ljubljana 1975)

Izrazje samoupravnosti v jugoslovanski dr жавni ureditvi se  e prec j let uporablja, se širi med publicisti, govorniki, poslušalci in bralci, in številčno narašča.  al so ti strokovni izrazi nezadostno definirani, razmejeni in razumevani, tako da jezikovno stanje na tem področju vse bolj zaostaja za stanjem stvari. Mno ijo se semantične motnje, nejasnosti in celó ne-razumljivosti v diskusijah in člankih, ter neprevedljivost celih odstavkov, kar je posebno škodljivo za pravilno tolmačenje in razlago naših dosežkov v samoupravnosti pripadnikom nejugoslovanskih jezikovnih skupnosti, npr. angle  ke ali nem   ke.

Zato v naslednjem predlagam nekaj gradiva s smernicami, ki utegnejo koristiti pri zboljšanju naše zadevne terminologije,  e preden bi se nam nekateri nejasni izrazi v sedanji obliki "ustalili".

Od 1975 dalje sem iz slovenske govorne prakse in publicistike na polju naše samoupravnosti zbral kakih 90 izrazov, ki so dveh vrst:

- (1) osnovni t rmini ("osnove"), za vrste samoupravnosti v zaporednjih stopnjah procesa: sprejetje na el samoupravnosti, uresničevanje teh načel, in nadziranje tega uresničevanja. S terminološke strani se je izkazalo, da je najboljše združiti prvo in poslednjo stopnjo v eno skupino (I), srednjo stopnjo (  mo uresničevanje) pa obravnavati kot drugo skupino (II). - Trijezi na Shema A vsebuje kratke definicije, najprej za celostno obravnavo "samoupravnosti" (brez razlike med skupinama I in II), in potem  e, ločeno, za "samoupravo" (skupino I) in "samoupravljalce" ("samoupravljanje", skupino II);
- (2) določilni t rmini ("določila"), se pravi, samostalniki in ustrezni pridevniki, ki se v raznih situacijah samoupravnosti najpogosteje vežejo z osnovnimi t rmini (gl. oba glosarja določilnih t rminov, I in II). Zato trijezi na Shema B na treh primerih ponazarja jezikovno rabo osnovnih t rminov, spet najprej brez razlikovanja med skupinama I in II, in nato še posebej za samoupravo in posebej za samoupravljalce (samoupravljanje). Vsak osnovni t rmin ima, zaradi prevajalskih potreb, dve konstrukciji: prvič osnovo na 1. mestu in določilo na drugem; v drugi konstrukciji pa določilo na prvem in osnovo na drugem mestu (ta konstrukcija je ve inomoma bolj  a). Avtor, zlasti prevajalec, naj se odloča za tisto varianto, ki "se boljše sliši".

Glede razlike med B I in B II pa velja tole: skupini I in II sta abecedno razporejeni v glosarjih I in II, in na el no

je vsako določilo iz glosarja I vezati z osnovo iz sheme B I, vsako določilo iz glosarja II pa z osnovo iz sheme B II. Upoštevati je pripombe na dnu glosarjev I in II.

O s n o v n i t ê r m i n i

<u>SHEMA A:</u> <u>A I + II</u>	Jugoslovanska sa- moupravnost (sa- mouprava + samo- upravljalci)	The Yugoslav self- -management (self- -managing + self- -managers)	Die jugoslawische Selbstverwaltung (das Selbstver- walten + die Selbst- verwalter)
	p o m e n i :	m e a n s :	b e d e u t e t :
<u>A I</u>			
(za dolo- čilne têt- mine gl. Glosar I)	SAMOUPRAVNO, t.j. sprejetje načel samoupravnosti in nadziranje nji- hovega uresniče- vanja	SELF-MANAGING, i.e. adopting the prin- ciples of self- management, and controlling their realization	DAS SELBSTVER- WALTEN, d.i. die Einführung der Grundsätze der Selbstverwaltung und die Kontrolle ihrer Verwirk- lichung
	i n :	a n d :	s o w i e :
<u>A II</u>			
(za dolo- čilne têt- mine gl. Glosar II)	SAMOUPRAVLJALCE (samoupravljanje) t.j. uresničevanje načel samouprav- nosti	SELF-MANAGERS, i.e. the realization of the selfmanage- ment principles	DIE SELBSTVER- WALTER, d.i. die Verwirklichung der Selbstver- waltungs - Grundsätze
<u>SHEMA B :</u>	Primeri têtminov v obeh konstruk- cijah:	Examples of tech- nical terms in both construc- tions:	Beispiele von Fachausdrücken in beiden Kon- struktionen:
<u>B I + II</u>	Primer: "delo" delo samouprav- nosti = samo- upravnostno delo	Example: "work" work of self-man- agement = self- management(al) work	Beispiel: "Arbeit" Arbeit der Selbst- verwaltung = Selbstverwaltungs- Arbeit

B I (gl.Glosar I)	Primer: "dogovor" dogovor samouprave = samoupraven dogovor	Example: "compact" compact of self-managing = self-managing compact	Beispiel "Vereinbarung" Vereinbarung des Selbstverwaltens = Selbstverwaltens-Vereinbarung
B II (gl.Glosar II)	Primer: "dejavnost" dejavnost samoupravljalcev (samoupravljanja) = samoupravljalna dejavnost	Example: "activity" activity of self-managers = self-managerial activity	Beispiel: "Tätigkeit" Tätigkeit der Selbstverwalter = Selbstverwalter-Tätigkeit

G L O S A R I (določilni târmini I)

Nekaj târminov o sprejetju načel samoupravnosti in o nadziranju njihovega uresničevanja	Some technical terms of adopting the self-management principles and controlling their realization	Einige Fachausdrücke über die Einführung der Selbstverwaltungs-Grundsätze u. die Kontrolle ihrer Verwirklichung

Sn	E	D
akt aparatus (politični) bilten delo doba dogovor dolžnosti dosežek ideja komuni/cirati, /kaci- cija list mehanizem načela	act (polit.) machine(ry) bulletin work period compact duties achievement idea communication journal (fig.) mechanism, machinery principles	Akte w. (polit.) Apparat Bulletin Arbeit Zeitabschnitt Vereinbarung Pflichten Errungenschaft Idee, Leitgedanke Mitteilung, Nachrichtenwesen Zeitung Verwaltungsapparat, = maschinerie Grundsätze

nadziranje	control/ling/	Kontrolle,
norme, normati-	rule/s/	Beaufsichtigung
ven akt		Regel/n/,
obdobje	period	Vorschrift/en/
odbor	committee, board	Zeitabschnitt
odločitev	decision	Komitee, Ausschuss
organ/i, /iziranje,	organ/s, /izing, /	Entscheidung
/iziranost	ized condition	Organ/e, das Organisie-
osnova	basis	ren, Organisiertheit
plan/iranje	plan/ning	Grundlage
pobuda	suggestion	Plan/ung
področje	field	Initiative
pogodba	contract, agreement	Sphäre
pravo	law	Vertrag
predpisi	regulations, rules	Recht
razmere	conditions	Vorschriften
reorganizacija	reorganization	Verhältnisse
samouprav/a, /en	self-managing	Umorganisation
		das Selbstverwalten,
		des S./s
samoupravnost	self-management	Selbstverwaltung
sistem	system	System
sklep	resolution	Beschluss
sodišče	court	Gericht
sprejetje načel	adopting the	Einführung der
	principles	Grundsätze
status	status	Status
têrmin	technical term	Fachausdruck
uresničevanje	realization	Verwirklichung
uredba; ureditev	regulation; /social/	Verordnung; /Gesell-
	order	schafts/ordnung
zakon	bill, law	Gesetz
zavest	consciousness	Bewusstsein

PRIPOMBA

Zgornji določilni têrmini I se vežejo pretežno z osnovami B I,

npr.: samoupraven akt, odbor, organ = akt itd. } samouprave
           samoupravni predpisi   = predpisi }

Če pa, v danem primeru, kontekstu kakega določila boljše ustre-
 že osnovni têrmin B I + II, bo boljše uporabiti le-to osnovo,

npr.: samoupravnosten akt itd.   = akt itd. } samoupravnosti
           samoupravnostni predpisi   = predpisi }

Vse to analogno velja za E(D) prevode (Shema)

G L O S A R   II   (DOLOČILNI TERMINI II)

Nekaj târminov o ure- sničevanju načel sa- moupravnosti	Some technical terms on realizing the self-management principles	Einige Fachausdrücke über die Einführung der Selbstwaltungs- Grundsätze
=====	=====	=====
Sn	E	D
dejavnost	activity	Tätigkeit
delo	work	Arbeit
demokracija	democracy	Demokratie
družba	society	Gesellschaft
država; državlján	state; citizen	Staat; Bürger
funkcija	function	Funktion, Amt
gospodarstvo	economy	Wirtschaft
informacija	information,	Information,
	tidings	Nachricht/en/
interes/i/,/na skup- nost	interest/s/, com- munity of interests	Interesse-n/, Interes- sengemeinschaft
izgradnja	completion	Ausbau
javnost	publicity	Öffentlichkeit
komisija	commission	Kommission
kultura	culture	Kultur
medsebojna pove- zanost	mutual ties, solidarity	Zusammengehörigkeit
napor	effort, endeavour	Anstrengung, Bemühung
občan	citizen	Bürger
obveščanje	information, communication	Verständigung, Nachrichtenwesen
odloč/anje,/itev	decision-making, decision	Entscheidung, Beschluss
odnosi	relations	Beziehungen
organizacija	organization	Organisation
povezan, /ost	connected; connexion, interlinkage	verbunden; Verbundenheit
praksa	practice	Praxis
preobrazba	transformation	Umgestaltung
proces	process	Vorgang, Prozess
razvoj	development, upswing progress	Entwicklung, Fortschritt
samoupravlja/lec,/len	self-manager/,/ial	Selbstverwalter=
situacija	situation	Situation
skup/ina; /nost	group; community	Gruppe; Gemeinschaft
služba	service	Dienst,/leistung
socializem	socialism	Sozialismus
šola	school	Schule
telo	body	Körper,/schaft
upravljanje	direction, control	Verwaltung, Leitung, Aufsicht

ustanova	establishment	Anstalt, Einrichtung
vodstvo	management, guidance	Leitung, Führung
združenje	association, union	Verband, Vereinigung

FRIPOMBA

Zgornji določilni târmini II se vežejo pretežno z osnovami B II,

npr.: samoupravljal/no obveščanje = obveščanje } samoupravljalcev
           samoupravljal/en razvoj = razvoj } (samoupravljanja).

Če pa, v danem primeru, kontekstu kakega določila bolje ustreže osnovni târmin B I + II, bo bolje uporabiti le-to osnovo,

npr.: samoupravnostno obveščanje = obveščanje } samoupravnosti.
           samoupravnosten razvoj = razvoj }

Vse to analogno velja za E (D) prevode (Shema B).

LES PALINDROMES EN FRANÇAIS

Notre éminent collègue, le Dr. Golias nous explique à la p. 29 que chez les Anglais les palindromes sont assez répandus et sont même devenus un jeu de société. Mais ils ne sont pas non plus inconnus en français.

Les palindromes sont des mots, des groupes de mots ou des vers qu'on peut lire indifféremment de gauche à droite ou de droite à gauche en conservant le même sens.

En voici deux exemples :

L'âme des uns jamais n'use le mal. (Larousse)

élu par cette crapule (Robert)

J.G.

PALINDROMI

To so besede ali stavki, ki so isti, če jih bereš nazaj, npr. ded, bob, aha, cic, topot, radar, rotor. V srednjem veku so menda prav uživali v sestavljanju latinskih verzov s to lastnostjo. Mnogi Britanci, Američani, Indijci in drugi ljudje, ki govorijo angleščino kot drugi jezik, se še danes zabavajo s palindromi: angleščina je namreč, kljub svojemu zapletenemu pravopisu (ali prav zaradi njega) zelo primerna za presenetljive, duhovite, skratka mikavne palindrome, in sestavljanje novih palindromov v angleščini je postalo novodobna umska pasjansa, pomirjujoča žlahtna zabava in zraven tudi koristna vaja v izrazju in sintaksi angleščine. Kontrast med trdom staknjenja takih besed, ali konstruiranjem takih stavkov, na eni, in bizarno presenetljivim logičnim in estetskim učinkom na drugi strani je svojevrstno zadoščenje, podobno tistemu ob reševanju iger potrpežljivosti, npr. sestavljanju ploščic ali izrezanih delčkov ("puzzle"-a) ali kovinskih elementov.

Slavna je postala srednjeveška latinska žalostinka "trpečih v vicah": "IN GYRUM IMUS NOCTE ET CONSUMIMUR IGNI" ("V krogih begamo ponoči in ogenj naš niči"). Ta tekst trojno deluje: akustično, s turobnim učinkom samoglasnikov u in o, in na koncu s kontrastom v dvakratnem i; vsebinsko: ponočno kolobarjenje in na koncu blesket ognja; in še optično, ko pevec (ali bralec) odkrije skrivnost, da se obratno branje ujema z navadnim! S tem součinkovanjem treh sfer - dveh čutnih in tretje, notranje, - se ta palindrom iz prvotne čudaške igrivosti vzdiguje v umetniško zvišenost.

Tukaj navajamo nekaj znamenitih angleških palindromov:

Besede: deed, peep, noon, level, solos, civic, reviver;

Stavki: - Rise to vote, sir!

- 'Tis Ivan on a visit.

- A dog: a panic in a pagoda.

- Niagara, o roar again!

- A man, a plan, a canal: Panama.

- Doc, note: I dissent! A fast never prevents a fatness; I diet on cod !

Dialog: Was it a cat I saw? / No, Miss, it is Simon.

-- oo --

V slovenščini, francoščini, nemščini, italijanščini ne poznam palindromov in zato vabimo vse kolegice in kolege, ki morda vedo za palindrome v teh jezikih, naj jih pošljejo uredništvu v korist in spodbudo našega prevajalskega plemena!

J.G.

Simon Rutar: D N E V N I K 1869 - 1874

(Izdala Nar.in štud.knjižnica in Goriški muzej, Trst - Nova Gorica 1972, 189 str.)

To je zanimiva in simpatična publikacija dnevnika iz mladosti slovenskega zgodovinarja, zemljepisca in arheologa Simona Rutarja (1851-1903); pričara nam zvesto podobo majhnega, za nas pa tako dragocenega sveta Slovencev v Gorici, Trstu in Gradcu pred sto leti. Zelo hvalevredna je bila pobuda obeh ustanov, da so to knjižico izdale, posebno pa še skrbna ureditev gradiva in čez petsto opomb pod črto, "brez katerih" po urednikovih besedah "objave ne bi dosegla svojega namena".

Nekatere teh opomb žal vsebujejo nepopolne ali netočne prevode tujejezičnih citatov:

Str. 14: op.15 "Škartoci" so najbrže trgovski vajenci ("scar-tozzo" = škrnicelj, porogljiv vzdevek).

15:17 "Polifema" je bržkone napačno zapisano za Polimnijo (Polihimnija), muzo svete pesmi; zmešnjavo je morda povzročilo ime ciklopa Polifema, o katerem so dijaki brali v Odiseji, gl. tudi 71:204.

27,28:63 "Quattro porcinelli (spuzzatori)" niso "štirje norčki (gizdalini)", ampak "štirje pujski (porcellini) smrduhi", verjetno je namreč avtor namesto "porcellini" zapisal "porcinelli" - besedo, ki je ni. Razlaga pod črto ima očitno v mislih "pulcinelli" ("šeme"), iz česa bi bilo tudi lahko nastalo spaka "porcinelli", vendar pa to ni verjetno, ker se ne ujema s "spuzzatori" (smrduhi), in ker isti profesor malo kasneje (29:72) govori o "quattro spezzetti" ("strgancih"), kar se bolje ujema s "smrduhi" kakor z "norčki" ali "gizdalini".

30:74 "Freuet euch, ja so freuet euch" = "veselite se, da, le veselite se" (ne pa "da tako se veselite!").

32/82 "Faust rang nach Wahrheit und die Versöhnung von Leben u. Wissenschaft erschien als das Problem der Dichtung": "F. se poganja za resnico, in sprava življenja in znanosti se kaže kot problem pesnitve" (ne pa: "F. se poganja za resnico in za pomiritev z življenjem in se znanost kaže kot problem poezije", kar povsem spači smisel citata).

59:161 "Wie geht es mit ihrem Militärstande?" - Kako je z vašo vojaščino?", ne pa "vojašnico".

77:220a ".... eine Leidenschaft, die mit Eifer sucht, was Leiden schafft" ni = "strast, ki z vnemo išče, kar bolečine povzročajo", temveč "strast, ki z vnemo išče, kar povzroča bolečino".

118:325 "drücken sie (das Fräulein) fester an sich" = pritisnite jo močno k sebi", ne pa = "odrinite jo morate močno od sebe".

118:326 "je zastonj še basilirati" ni = je zastonj še marati za kaj, ampak = je zastonj še omahovati.

119:328 "Der Kraner kann sieben Sprachen" ne pomeni "bolnik zna sedem jezikov", temveč "Kranjec (= Slovenec) zna sedem jezikov".

126:357 "Po retiradi ne smejo korporali izostajati": tu gre za "Retraite" (v narečju = "retirada"), mirozov ob 21. uri, ne pa za karanteno.

140:406 ves Trst, tudi obilo "creme": seveda tu ne gre za "smetano", ampak za elitno družbo.

144:425 "zum feldmässigen Schiessen" = "na ostro streljanje", in ne "k frontnemu streljanju", kar ne pomeni ničesar.

155:444 "Zugsabrichten" = urjenje voda (ne "vrste")

176 vrsta 14 "Freude mit dem Viehe meines Vaters" = veselje z očetovo živino, in ne "na očetovih travnikih". Tudi nekoliko naslednjih vrstic je narobe prevedenih.

176 posl.vrsta "Ich half .... der Mutter am Herde" = pomagal sem materi pri ognjišču, ne pa "pri čredi" (to bi bilo "bei der Herde" in nesmiselno, ker mati nima opravka z čredo).

179:512 "dirae necessitati" = kruti potrebi, ne pa "potrebne-mu zlu".

181:519a "Še obilno knajpovanje v njih buršenšaftih" ni "utrjevanje telesa z vodo v nemških dijaških društvih", temveč "popivanje v nemških akademskih društvih"; nemški "kneipen" nima zveze z metodo župnika Kneippa, ki ji pravijo "kneippen".

----- 0000 -----

Dodajmo, da ti spodrski - morda z izjemo opomb 325, 328, 357, str. 176, in opombe 519 a - ne zmanjšujejo velike vrednosti te knjige. Vseeno pa upamo, da bodo v naslednji izdaji, katero si vsi želimo, izdajatelji upoštevali naše dobronamerne popravke.

J.G.

D R O B I Ž koristen pri prevajanju iz
angleščine in vanjo:

- Določilo, predpis: article, clause, provision, regulation, rule, stipulation, prescription (for the shades of meaning, see the C.O.D.!)
  - Odnos, drža, vedenje, obnašanje, ravnanje, razmerje, opredelitev, nastop: relation(s), (bearing, conduct, demeanour, deportment, attitude, behaviour, position, aplomb, opinion): for the shades of meaning, see the C.O.D.!)
    - inofficious: (1) without office or function
(2) not in accordance with moral duty

unofficial: not officially confirmed

- Šest stopnjevalnih prislovov, katere pogosto mešajo:

highly = in a high degree

largely = to a great extent; freely; (Am.) mainly

greatly = much, by much

vastly = immensely

hugely = enormously

widely = to a large extent; over a large area

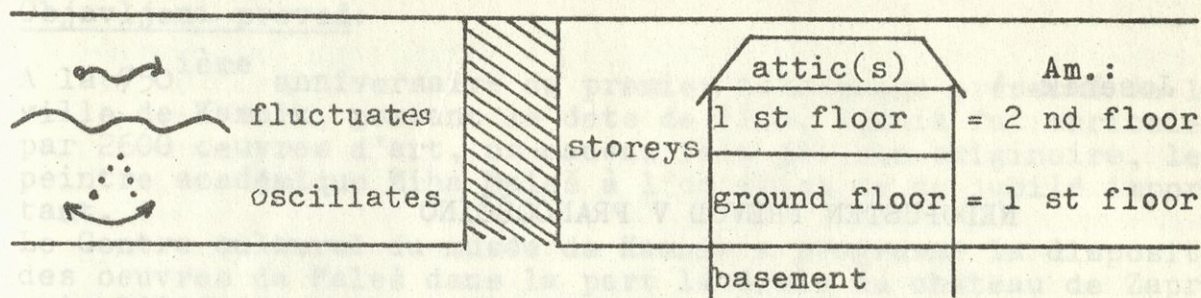
- bound (1) toⁱ (= to + inf.) : (a) obliged, (b) certain:
bound to come = obliged, or destined, to come
(2) forⁿ (= for + noun) : headed, going:
bound for Zadar; homeward bound, export-bound

- ceni, ocenjuje, vrednoti i. pod.:

appraises (at)	točno vrednost (na)
appreciates	upoštevata, zna ceniti, visoko ceni
assesses	oceni, obdavi, globi
classifies	vrednoti po kategorijah
computes (at)	izračuna, oceni (na)
estimates (at)	= by personal judgement
evaluates	finds the (money or non-money) valute of
examines	= pregleda, presoja (škodo); izprašuje
grades	ocenjuje po stopnjah, sortira
judges	presoja
prices (at)	ceni (na)
rates (at)	estimates worth of, regards (among)
reckons as	(among, for, with; that)
values (± at)	vrednoti (na); (visoko) ceni

- day and night = in both alike
- night and day = continuously

more often than not = in most cases

as often as not = very often

He must needs + inf. (brez to!): go = foolishly insists on }
 He nees must go = cannot help going. going }

checked = kariran

chequered (Am. "checkered") = pester, spremenljiv

He complements = dopolnjuje na polno število /na 90°/

He supplements = dopolnjuje z dodatkom (prilogo) /na 180°/

family of engines

line of equipment

assortment of articles

suite of furniture (rooms)

set of rooms: toilet set

system of furniture

minutes = summary of a committee meeting

proceedings = records of a society's activities

transcript = copy in full from shorthand notes

višja medicinska sestra = graduate nurse

srednja medicinska sestra = trained nurse

bolniška sestra = hospital nurse

zadevni, odnosni, predmetni, ustrezni, tovrstni,
 (odotični) = pertinent; accordant, corresponding,
 analogous

man of business = agent, attorney

business man = one used to men and matters

businessman = one engaged in commerce

pig's skin (pl.: pigs' skins) = svinjska koža

pigskin U (= uncountable) = svinjsko usnje

He was accompanied by his wife.

Lightening accompanied with thunder.

Končno še nekaj nežnih zadevic, pogosto netočno prevedenih:

nedrček = bra/ssière/

modrček = strapless bra, corslet

steznik = /suspender/ girdle

pas = suspender belt

modrc = corset, foundation (garment)

hlačke (kratke) = panties, (coll.:) briefs

(malo daljše) = knickers

V. Jesenik

NEDOPUSTEN PREVOD V FRANCOŠČINO

Spet se oglašam zaradi neodgovornega prevoda - tokrat v tuj jezik, v francoščino. Gre za katalog, ki ga je izdal Kulturni center Kamnik na čast Mihi Malešu. Katalog sem dobil, ker sem osebno eden od dveh v kolofonu imenovanih prevajalcev, in me je zato še bolj zbodel prevod predgovora v francoščino prav na začetku sicer lične knjižice s številnimi teksti in reprodukcijami kamniškega umetnika.

Ponovno moram poudariti, da ljudje, ki ne znajo odlično tujega jezika, se ne smejo lotevati prevajanje v tuj jezik.

Mislim, da bo najbolje, da Vam prepišem slovensko besedilo in francoski objavljeni prevod, nato pa še eno od možnih variant prevoda, kakršen bi moral biti.

Slovensko besedilo:

Ob 750-letnici prve ohranjene omembe mesta iz leta 1229 je postal Kamnik bogatejši za 2600 likovnih del, za darilo, ki mu ga je ob visokem jubileju poklonil njegov rojak akademski slikar Miha Maleš.

K.C. Kamniški muzej je programiral postavitve Maleševih del v prostore stranskega trakta gradu Zaprice, vendar je prevladala ideja o pridobitvi novih razstavnih prostorov v središču mesta in sicer v prvem nadstropju hiše št. 20 na Titovem trgu. Za zahtevno adaptacijo stare hiše, katere preteklo podobo nam je ohranil neznani mojster na zakalski votivni podobi iz leta 1779, so združevali finančna sredstva vsi delovni ljudje in občani kamniške občine, del sredstev pa je prispevala tudi Kulturna skupnost Slovenije.

.....
Razstava Maleševih del bo zaradi obsežnosti gradiva razdeljena na več enakovrednih delov, ki jih bomo menjavali v določenem časovnem zaporedju. V času med staro in novo postavitvijo pa programiramo predstavitev Maleševih mentorjev in njegovih sodobnikov, da bi tako mojstra in njegova dela postavili v takratni in današnji čas, s čimer bi zaokrožili njegovo celotno umetniško podobo.

.....
Uresničitev ideje o galeriji Maleševih del so pomagali speljati s svojim prispevkom vsi Kamničani, kar naj velja kot topla zahvala našemu rojaku za edinstveno darilo. Posebej se želim zahvaliti posameznikom, delovnim organizacijam in strokovnim sodelavcem, ki so sodelovali ob uresnitvi zadane naloge. Ko predajamo novo galerijo javnosti, se posebej zahvaljujem sodelavcem v kolektivu Kulturnega centra Kamnik za opravljeno delo in razumevanje.

M.Z.

Objavljeni prevod:

A la 750ième anniversaire du premier témoignage préservé de la ville de Kamnik, portant la date de 1229, Kamnik fut enrichie par 2600 oeuvres d'art, un cadeau fait par son originaire, le peintre académique Miha Maleš à l'occasion de ce jubilé important.

Le Centre culturel du musée de Kamnik a programmé la disposition des oeuvres de Maleš dans la part latérale du château de Zaprice, mais l'idée de trouver des nouvelles salles d'exposition au centre de la ville, au premier étage de la maison no. 20 de Titov trg, prevalut. Cette adaptation exigeante de la vieille maison, dont l'image d'une fois avait été préservée par l'artiste inconnu sur une peinture votive de Zakal du 1779, fut financée par toute la population du commune de Kamnik et partialement aussi par la Communauté Culturelle de Slovenie.

.....
A cause de la vastité des oeuvres de Miha Maleš l'exposition sera divisée en plusieurs parties équivalentes s'échangeant dans une succession du temps. Entre l'une et l'autre partie de l'exposition il y aura une présentation des mentors et des contemporains de Miha Maleš montrant le peintre et ses oeuvres ainsi dans le passé que dans le présent et complétant ainsi l'image globale de l'artiste.

.....
Comme déjà mentionné la réalisation de la galerie fut rendue possible par la contribution de tous les citoyens de Kamnik ce qui représente une gratitude vers notre peintre Miha Maleš pour son cadeau exceptionnel. Je voudrais remercier chaleureusement tous ceux qui ont collaboré à la réalisation de cette lourde tâche, c'est à dire les organisations travail, les collaborateurs spécialistes etc. A l'inauguration de cette nouvelle galerie mes remerciements spéciaux vont à mes collègues du Centre culturel du musée de Kamnik pour leur travail accompli et pour toute la compréhension qu'ils avaient montrée pendant ce temps-là.

Ena od možnih variant prevoda:

A l'occasion du 750e anniversaire de la première mention conservée de la ville de l'année 1229, Kamnik s'est enrichi de 2600 oeuvres d'art plastique, comme présent offert pour son jubilé par son compatriote, l'artiste-peintre Miha Maleš.

Le Centre culturel du Musée de Kamnik avait projeté la mise en place des oeuvres de Maleš dans les locaux de l'aile latérale du château de Zaprice, mais c'est l'idée de l'acquisition de nouvelles salles d'exposition au centre de la ville, au premier étage de la maison N° 20 sur la Place Tito qui prevalut. Pour l'adaptation exigeante de la vieille maison, dont l'image passée nous a été conservée par un maître inconnu sur une image votive de Zakal de l'année 1779, les ressources financières ont été réunies par tous les travailleurs et les citoyens de la commune de Kamnik, et une partie des ressources était apportée aussi par la Communauté Culturelle de Slovenie.

.....

A cause de l'ampleur des matériaux, l'exposition des oeuvres de Maleš sera divisée en plusieurs parties équivalentes que nous ferons alterner dans une succession temporelle déterminée. Pour la période entre l'ancienne mise en place et la nouvelle, nous projetons la présentation des mentors de Maleš et de ses contemporains, de façon à placer le maître et ses oeuvres aux temps d'alors et d'aujourd'hui, arrondissant ainsi son image artistique entière.

.....

Tous les habitants de Kamnik ont aidé à mener à bonne fin la réalisation de l'idée de la galerie des oeuvres de Maleš, cela en manière de remerciement chaleureux à notre compatriote pour son présent unique. Je désire tout spécialement remercier les personnes particulières, les organisations de travail et les collaborateurs professionnels, qui ont contribué à la réalisation de la tâche fixée. En remettant la nouvelle galerie au public, je remercie tout particulièrement mes collaborateurs du collectif du Centre culturel de Kamnik pour le travail accompli et leur compréhension.

V.J.

Pripominjam, da sem v objavljenem prevodu prepisal tudi tiste napake, ki bi jih morala prevajalka - če jih ni zagrešila sama - popraviti v korekturi: manjkajoči akcenti, dvakrat ista beseda itd. - torej objavljeni izdelek!

LES HEROS DE L'HISTOIRE DE FRANCE

Le héros n° 1 des Français, c'est une femme et une Polonaise (de naissance): Marie Curie. Un sondage pour le numéro d'avril de la revue "L'Histoire", révèle qu'elle est le personnage pour lequel les Français éprouvent le plus de sympathie: 53 %, avant Jeanne d'Arc (31 %), Clémenceau (26 %) et Jaurès (23 %). En revanche, le héros de l'histoire de France avec lequel les Français aimeraient s'entretenir en premier lieu est Charles de Gaulle, qui devance Napoléon. L'empereur suscite une haine vivace (10 %), surtout à gauche, de même que Louis XI ("le rusé") et Louis XIV ("la folie des grandeurs").

Autre question: qui sera un "grand homme" dans cent ans? Pour prendre place dans ce panthéon 2080, quatre noms se détachent: Giscard (56 %), Poincaré (53 %), Pompidou (48 %) et Blum (46 %).

D'après L'Express

SLOVENSKO - FRANČOSKI SLOVAR

(izvleček)

dosedanji

novi v pripravi

- macafízelj, macefízelj (svaljek)
boulette f (ali gnocchi mpl) de pom-
 mes de terre; (tout) petit bonhomme
- macelj maillet m   macelj maillet m, masse f, batte f
macêsen mélèze m   macêsen bot mélèze m, larix m
macêsnov de mélèze   macêsnov de mélèze; = les, macesnovina
 (bois m de) mélèze m
- macesnovína bois m de
 mélèze
- macêsnovje forêt de mélèzes
macóla masse f, gros maillet
- mačè petit chat m,   mačè petit chat, minet m, minette f;
 minet m   chat m
- máčeha belle-mère f,   máčeha belle-mère f; (hudobna) marâtre
 marâtre f (hudobna);   f; bot pensée f; divja = violette f
 pensée f (bot.)   des champs
- máčehovski de (ali en) belle-mère; de
 (ali en) marâtre; =sko ravnati s kom
 traiter injustement, négliger qn, fig
 (iron.) traiter en parent pauvre
- máček matou m, chat m;   máček zool matou m, chat m (mâle);
 freín m (zavora);   (človek) fin matois, finaudo m, madré
 ancre f (sidro); croc   m; (sidro) ancre m; (požarni) croc m
m, grappin m (kavelj);   à incendie, grappin m; apneni = tuf m
kupiti mačka v vreči   calcaire; kupiti =čka v vreči, žaklju
 acheter chat en poche;   acheter chat en poche; imeti =čka (po
mačka imeti avoir mal   popivanju) avoir mal aux cheveux, avoir
 aux cheveux   la gueule de bois, se sentir vaseux,
 (moralno) éprouver un malaise moral
- máčica chaton m   máčica petit chat, chatte f; zool, bot
 chaton m; vrbova = bot chaton de saule
- máčji de (=du) chat,   máčji de chat, félin; fig perfide,
 félin; perfide (fig.);   traître; po =je à la manière des chats;
mačja godba musique f   =ja godba musique f de chats, musique
 de chats, musique di-   discordante, fam charivari m; =je oko
 scordante, charivari m   oeil m de chat; imeti =je oči avoir
 des yeux de chat

máčka chat m, chatte f máčka chat m, chatte f; angorska = chat angora; divja = chat sauvage; morska = guenon f; hoditi kot = okoli v rele kaše chat échaudé craint l'eau froide; živeti kot pes in = vivre comme chien et chat; kadar = ni doma, miši plešejo quand le chat n'est pas là (ali le chat parti), les souris dansent

máčkin du chat; mački-ne solze larmes fpl de máčkin du chat; to niso = e solze ce n'est pas une affaire sans importance
crocodile, larmes feintes

mačkón grand (ali gros) chat

mádež tache f, souillure f, défaut m (fig.) f; fig défaut m tare f; (od črnila) brez madeža sans tache, páté m; krvav (masten, oljnat, tinten) = sans défaut; odpraviti tache de sang (de graisse, d'huile, d'encre); brez = a, =ev sans tache (ali tare, défaut), pur, immaculé; odstraniti = e enlever (ali ôter) des taches

mádežen plein de taches tacheté mádežast taché, maculé, sali: souillé

madíti faire mûrir, rouir (lan)

madeževáti tacher, souiller, flétrir, déshonorer

madóna (rel.) Vierge f, Madone f; (slika, kip) madone f; ženska lepa kot = femme f belle comme une madone

madrídski madrilène, de Madrid

madžárski hongrois, magyar; =ska glasba musique f hongroise; = jezik hongrois m, langue hongroise (ali magyare); = plesi danses hongroises

mág mage m

mág (bibl.) mage m; (čarovnik) magicien m, devin m

magári même si, encore que, bien que; soit

magári même, aussi; oui, pop ouais; même si, bien que

magazín magasin

magazín, magacín magasin m, dépôt m, entrepôt m; (prodajalna) (grand) magasin, boutique f (revija) magazine m, revue f

magazinêr magasinier m magazinêr magasinier m

mágičen magique

mágičen magique, merveilleux; =čno oko oeil m magique; =čno število nombre m magique

magíja magie f, occultisme m, incantation f; prestige m, séduction f; = umetniške besede magie du verbe artistique

<u>magíster</u> pharmacien <u>m</u>	<u>magíster</u> maître <u>m</u> ; (dipl. farmacevt) pharmacien <u>m</u> ; maître de conférences
	<u>magistêrij</u> maîtrise <u>f</u> ; examen <u>m</u> de maîtrise
	<u>magistrála</u> route <u>f</u> (ali rue <u>f</u>) à grand trafic, grande artère
	<u>magistrálen</u> magistral; principal; =lno <u>zdravilo</u> médicament magistral; =lna <u>cesta</u> route <u>f</u> à grand trafic
<u>magistrát</u> municipalité <u>f</u> , conseil municipal	<u>magistrát</u> municipalité <u>f</u> ; hôtel <u>m</u> de ville; (zgod.) magistrat <u>m</u>
<u>magistráten</u> municipal	
<u>magnát</u> magnat <u>m</u>	<u>magnát</u> magnat <u>m</u> ; finančni (industrijski, naftni) = magnat de la finance (de l'industrie, du pétrole)
<u>magnét</u> aimant <u>m</u>	<u>magnét</u> aimant <u>m</u> (tudi fig.); <u>dvigalni</u> = a. de levage; <u>paličasti</u> = barreau aimanté; <u>podkovani</u> = a. en fer à cheval; <u>trajni</u> ali <u>permanentni</u> = a. permanent; <u>naravni</u> = a. naturel, pierre <u>f</u> d'aimant, magnétite <u>f</u>
<u>magnétičen</u> , <u>magnéten</u> magnétique; <u>magnetno</u> polje champ <u>m</u> magnétique	<u>magnéten</u> magnétique, d'aimant, aimanté; =tna <u>igla</u> aiguille <u>f</u> aimantée; =tni <u>pol</u> pôle <u>m</u> magnétique (terrestre); =tno <u>polje</u> champ <u>m</u> magnétique; =tni <u>trak</u> ruban <u>m</u> (ali bande <u>f</u>) magnétique; =tno <u>zapisovanje</u> enregistrement <u>m</u> sur ruban (ali bande) magnétique; =tni <u>železovec</u> aimant <u>m</u> naturel, magnétite <u>f</u>
	<u>magnétenje</u> aimantation <u>f</u> , magnétisation <u>f</u>
	<u>magnétičen</u> magnétique; =čna <u>moč</u> pouvoir <u>m</u> magnétique; =čno <u>železo</u> fer <u>m</u> magnétique
<u>magnetizem</u> magnétisme <u>m</u>	<u>magnétizem</u> magnétisme <u>m</u> ; hypnotisme <u>m</u> , fascination <u>f</u> ; <u>animalni</u> = magnétisme animal; <u>zemeljski</u> = m. terrestre
	<u>magnetizêr</u> magnétiseur <u>m</u> , hypnotiseur <u>m</u>
<u>magnetizírati</u> aimanter, magnétiser (človeka)	<u>magnetizírati</u> aimanter, magnétiser, hypnotiser
<u>magnétnica</u> aiguille <u>f</u> aimantée	<u>magnétnica</u> <u>fiz</u> aiguille <u>f</u> aimantée
	<u>magnetofón</u> magnétophone <u>m</u> ; <u>posneti</u> <u>govor</u> na = enregistrer une conversation au magnétophone; <u>kasetni</u> = m. à cassettes
<u>magnétovec</u> aimant <u>m</u> naturel	<u>magnétovec</u> (magnetit) <u>min</u> magnétite <u>f</u> , aimant <u>m</u> naturel

<u>magnézij</u> magnésium <u>m</u>	<u>magnézij</u> <u>kem</u> magnésium <u>m</u> ; <u>=ska nit</u> <u>fil m</u> de magnésium
	<u>magnézija</u> <u>kem</u> magnésie <u>f</u> , oxyde <u>m</u> de magnésium
<u>magnólija</u> magnolia <u>m</u> , magnolier <u>m</u> (<u>drevo</u>)	<u>magnólija</u> <u>bot</u> magnolia <u>m</u> , magnolier <u>m</u> , laurier tulipier <u>m</u>
<u>máh</u> mousse (<u>bot.</u>) <u>f</u>	<u>máh</u> , <u>-ú</u> <u>bot</u> mousse <u>f</u> ; (<u>puh</u> , <u>brada</u>) <u>dúvet m</u> ; (<u>barje</u>) marais <u>m</u> , marécage <u>m</u> ; <u>z =om obrasel</u> , <u>pokrit</u> couvert de mous- se, moussu
<u>máh</u> mouvement <u>m</u> , <u>trait</u> <u>m</u> , <u>coup m</u> , <u>élan m</u> ; <u>v</u> <u>en</u> = d'un coup; <u>na</u> = à l'instant	<u>máh</u> , <u>-a</u> mouvement <u>m</u> rapide, <u>coup m</u> , <u>trait m</u> ; <u>élan m</u> ; (<u>zvon</u>) branle <u>m</u> , <u>volée f</u> ; <u>na</u> = à l'instant, instantané- ment; <u>na en</u> = d'un coup; <u>v en</u> = à la fois, au même instant; <u>na prvi</u> = du premier coup, tout de suite, im- médiatement
<u>mahagóni</u> acajou <u>m</u>	<u>mahagóni</u> , <u>mahagónovec</u> <u>bot</u> acajou <u>m</u> , (<u>bois m</u> d') acajou <u>m</u>
<u>mahagónijev</u> d'acajou <u>mahálnik</u> , <u>mahálo</u> <u>éventail m</u> ; <u>émouchoir</u> <u>m</u> (<u>za odganjanje muh</u>)	<u>mahálo</u> éventail <u>m</u> ; homme <u>m</u> gesticulant
<u>máhanje</u> mouvement <u>m</u> , <u>brandillement m</u> ; <u>signe</u> <u>m</u> de main, <u>salut m</u> de la main, <u>gesticulation</u> <u>f</u> ; <u>vb</u>	<u>maharádža</u> mahara(d)jah <u>m</u> , prince hindou
<u>máhati</u> agiter (le chapeau), brandir, branler, gesticuler, faire signe à qn; <u>= z</u> <u>repom</u> remuer (= agiter) la queue; <u>= jo</u> marcher, aller (en agitant les mains), marcher à grandes enjambées	<u>máhat</u> moussu, couvert de mousse <u>máhati</u> agiter (les bras), brandir, gesticuler, (<u>komu</u>) faire signe à qn; <u>z repom</u> = remuer (<u>ali</u> agiter) la queue; <u>= po kom</u> frapper qn, battre qn; <u>taper sur qn</u> ; <u>= jo</u> aller (<u>ali</u> marcher) les bras ballants, marcher à grandes enjambées, balancer les bras en marchant
<u>mahedrāti</u> avoir une allure dégingandée, vaciller sur ses jam- bes, flotter (<u>obleka</u>)	<u>mahedrāti</u> (<u>obleka</u>) flotter; ondoyer, onduler; être flasque; être ballant (<u>ali</u> bringuebalant, brinquebalant, brimbalant); avoir une allure dégingandée
<u>mahedrāv</u> dégingandé, ballant	<u>mahedrāv</u> flottant, ondoyant; flasque, ballant, bringuebalant, brimbalant; dégingandé
<u>mahedrāvost</u> ampleur <u>f</u> (<u>obleka</u>); dégingande- ment <u>m</u> , allure <u>f</u> dégin- gandée	

mahinácija machinations fpl, menées fpl, intrigues fpl, cabaless fpl, fam manigances fpl, pop micmac m, combine f; delati = je se livrer à des machinations (ali fam manigances), machiner, manigancer, forger des intrigues, cabaler

mahljáj coup m, mouvement m

mahljáti agiter l'air avec un éventail, éventer; flotter, vol-tiger (zastavica); faire signe de la main mahljáti agiter (les mains, la queue, un mouchoir, un chapeau); battre, fouetter

máhniti agiter, mou-voir; z roko = faire un signe de la main, lever la main; kam jo boš máhniti agiter, faire signe (de la main); (udariti) frapper, donner (ali porter, asséner fam flanquer) un coup à qn; = jo kam se rendre, aller quelque mahniti jutri où iras-tu demain?

máhom(a) tout d'un saut, en un clin d'oeil, sur-le-champ, aussitôt máhoma à l'instant, sur-le-champ, immédiatement, aussitôt, tout à coup, tout d'un coup, soudain(ement)

mahovína mousse f mahovína bot mousse f, tapis m de mousse; z =no obraščen couvert de mousse

mahóvnat, mahovít couvert de mousse, moussueux mahovít, máhovnat moussu, couvert de mousse; = i kamni pierres moussues

mahóvnica bot canneberge f, (baie f de) canneberge f; mezga iz mahovnic confiture de canneberges; = ce (vet.) malandre f

máj mai m; praznik pr-vega maja fête f du premier mai máj (mois m de) mai m; življenja = printemps m de la vie; prvi = le Premier mai; v =u en mai, au mois de mai; (drevo) (arbre m de) mai m

mája maillot m, tricot m (de peau, de corps); chandail m, pull-over m, sweater m

majánje ébranlement m majánje (glave) branlement m, hoche-
vacillation f ment m; ébranlement m, secouement m,
oscillation f, vacillation f

majarón(ček) marjo-
laine f majarón bot marjolaine f

majáti mettre en mouve-ment, mouvoir, ébranler, secouer; = se branler, chanceler majáti remuer, bouger, mouvoir, se-couer; (z glavo) hocher, branler; osciller, vaciller; = se chanceler, branler, flageoler; (miza) boiter, être boiteux; se balancer, se dandiner, se déhancher, tortiller des hanches

majāv vacillant, branlant; inconstant, chancelant; = zob une dent branlante

majāvost état m branlant, vacillation f; hésitation f, inconstance f

májčken (tout) petit, exigü, minuscule

májhen petit, peu considérable, insignifiant

májhnost petitesse f, exigüité f, insignifiance f

májnik (mois m de) mai m

majólika cruche f, majolique m

majonéza mayonnaise f

majór commandant m, chef m de bataillon

májski, májniški de mai

māk pavot m, papaver m

majāv chancelant, vacillant, branlant; (miza, stol) boiteux; fig fluctuant, oscillant, flottant, instable, inconstant

majāvost vacillement m, vacillation f, chancellement m, balancement m, branlement m, oscillation f, flottement m, inconstance f, hésitation f

májcen, májčken tout petit, extrêmement petit, minuscule; de peu d'importance, insignifiant, minime

majestétičen majestueux, imposant, grandiose

májhen petit, menu, exigü; peu considérable, peu important, insignifiant; mince; peu (de), minime, réduit; neskončno = (mat.) infiniment petit, infinitésimal; =hni dohodki de petits revenus, des revenus minces; imeti =hne možnosti za uspeh avoir des chances minimes (ali réduites, assez minces) de réussir; =hne vrednosti de peu de valeur; =hna vsota une somme insignifiante (ali minime); z =hnimi izjemami à quelques exceptions près

májhnost petitesse f, exigüité f; insignifiance f; duhovna = petitesse (ali étroitesse f) d'esprit, mesquinerie f

májica maillot m, maillot de corps; mornarska = m. de marin; rumena = (kolesarski šport) m. jaune; telovadna = m. de gymnastique (ali de gymnaste)

májnik (mois m de) mai m; življenja = le printemps de la vie

majólika, majólka majolique ali maiolique f, cruche f, pot m (de vin); faïence f

majonéza mayonnaise f; =zna omaka sauce f mayonnaise; raki z =zo crevettes fpl à la mayonnaise

majór (čin) commandant m, chef m de bataillon (ali d'escadron, de groupe aérien)

májski, májniški de mai; lep = dan un beau jour de mai; = hrošč hanneton m; = izlet excursion f de mai

māk bot pavot m, papaver m; poljski ali divji = coquelicot m; vrtni = pavot somnifère; rdeč(a) kot = rouge comme un coquelicot

makadám macadam m; =ska cesta route
empierrée (ali macadamisée)

makadamizírati macadamiser, empierrer
(une route, une chaussée)

Makedónija Macédoine f

makedónski macédonien

makedónščina langue f macédonienne, le
macédonien

makéta maquette f, modèle réduit (de
décor de théâtre...); = letala maquette
d'avion

makíja (franc.odporniško gibanje)
maquis m

makíjevec maquisard m, résistant m
(ali combattant) d'un maquis

maklèn bot érable m champêtre

makníti déplacer, remuer, bouger; = se
s'en aller

makníti mouvoir,
remuer, déplacer,
bouger

mákov de pavot; mako-
vo olje huile f
blanche, huile de pa-
vot; = cvet fleur f
de pavot

mákov de pavot, de coquelicot; = cvet
fleur f de pavot (ali de coquelicot);
= o olje (huile f d') oeillette f; = o
sème graine f de pavot; = sok suc m
de pavot, opium m

mákovka petit pain (ali croissant m)
au pavot

makréla maquereau m

makréla maquereau m

maksíma maxime f, règle f de conduite
(ali de morale); axiome m; aphorisme
m, sentence f

maksimálen maksimal-
na cena prix m
maximum

maksimálen maximal, maximum, maxima;
= lna cena prix m maximum (ali limite,
plafond); = lna hitrost vitesse f
maximum (ali maxima, maximale, limite);
= lni termometer thermomètre m à maxima;
= lna teža poids m maximum (ali limite)

-- oo --

Zgoraj Vam predstavljamo delček novega slovensko-francoskega
slovarja Dembskij-Jesenik, ki je sicer še v delu, da si ga
ogledate in nam sporočite svoje pripombe. Ker je namenjen
zelo splošni rabi, nismo mogli vnesti vanj več strokovnih
izrazov, ki bi bili seveda za Vas še bolj privlačni.

V.J.

V S E B I N A

Str.

- Predgovor uredništva	1
Avant-propos de la rédaction	
- Dr.J. Golias: Družbena slovenščina in znanstveni prevajalci.....	2
Le slovène social et les traducteurs scientifiques	
- E.Vogrič: Tudi tehnično prevajanje kliče po združe- vanju dela in organiziranem pristopu.....	9
La traduction technique aussi appelle l'association du travail et une approche organisée	
- B.Popov: Patentna dokumentacija - neizčrpen vir prevajalskega dela	19
La documentation des brevets - source inépuisable du travail de traduction	
- J.G.: Shema kulturništva	21
Schéma de la sphère culturelle: l'art - la science	
- J.G.: Nekaj tērminov iz naše samoupravnosti, v slovenščini, angleščini in nemščini	23
Quelques termes de notre système autogesti- onnaire en slovène, anglais et allemand	
- J.G.: Palindromi - Les palindromes	29
- J.G.: Simon Rutar: Dnevnik - Journal 1869-1874	30
- J.G.: Drobiž koristen pri prevajanju iz angleščine in vanjo	32
"Menue monnaie" utile pour la traduction de l'anglais et en anglais	
- V.Jesenik: Nedopusten prevod v francoščino	34
Traduction inadmissible en français	
- Dembskij-Jesenik: Slovensko-francoski slovar (izvleček)	37
Dictionnaire slovène-français	

DROBIŽ

- IX. svetovni kongres FIT v Varšavi 1981	8
- Zanimiv odgovor (prevod)	22
- Les palindromes en français.....	28
- Les héros de l'histoire de France	36

=====

Izdaja: Društvo znanstvenih in tehničnih prevajalcev Slovenije
(Association des Traducteurs Scientifiques et Techniques de
Slovénie), 61000 LJUBLJANA, Resljava 16/I, tel.(061) 317-862.

